

Futur

1 Per què és important preveure el futur de les persones amb discapacitat intel·lectual?

Per evitar possibles situacions de desemparament o indefensió de la persona i assegurar-li una protecció quan els pares ja no se'n puguin fer càrrec.

Incapacitació

Incapacitar és protegir, vetllar, defensar... les persones

2 Que és la incapacitació judicial d'una persona?

És un procés judicial que mitjançant una sentència reconeix que la persona no té la capacitat per autogovernar-se. La sentència determina l'extensió i els límits de la incapacitat. La incapacitació cal entendre-la en sentit positiu.

3 Quan convé plantejar la incapacitació de la persona?

Quan la manca de capacitat li impedeixi tenir cura d'ell mateix i dels seus béns.

4 La incapacitació és sempre total?

No. La sentència pot especificar en quins actes la persona és incapaç. Pot ser total o parcial.

5 Què és la curatela?

És una incapacitació parcial per a determinats actes. El curador, a diferència del tutor, no substitueix totalment la capacitat de la persona, sinó que la complementa. El curador només intervé en els actes que especifica la sentència o en aquells que marqui la llei.

6 És per sempre?

No. Si les causes que van motivar la incapacitació varien, es pot revisar.

7 Es perden drets?

No. La incapacitació no suposa necessàriament la pèrdua de drets de la persona: pot ser propietari, rebre una pensió, pot vendre i comprar... Però necessitarà l'assistència de qui el representi.

8 És el mateix el certificat de disminució que la incapacitació judicial?

No. El certificat de disminució és un document administratiu que permet accedir a diferents recursos.

9 És el mateix que la incapacitat laboral?

No. Una persona incapacitada pot treballar.

10 Què s'ha de fer per iniciar la incapacitació judicial?

En ser un procediment judicial, s'ha de fer a través d'un advocat o dels professionals adients. El procés finalitza amb una sentència del jutge.

11 Qui pot iniciar el procés?

En el context familiar, poden promoure el procés per a la incapacitació el cònjuge, pares, fills i germans. També pot iniciar el procés el ministeri fiscal. Qualsevol persona pot posar en coneixement del ministeri fiscal l'existència d'un presumpte incapaç.

Tutela

Tutelar no vol dir conviure.

Vol dir representar la persona i procurar-li el màxim benestar possible

12 Quan es fa necessària la tutela?

Quan la persona ja està incapacitada i els pares no hi són o no poden exercir de forma adequada les seves funcions.

13 Què és la tutela?

Vetllar i representar la persona menor d'edat o declarada judicialment incapaç. El tutor té com a funcions assegurar la protecció de la persona, administrar i guardar els seus béns i, en general, vetllar perquè tingui una bona qualitat de vida.

14 Qui pot ser tutor?

Tota persona o entitat designada pels pares en testament o escriptura pública. En cas de no haver fet testament o escriptura pública, serà el jutge l'encarregat de designar el tutor.

15 Pot recaure la tutela en diferents persones?

Sí, sempre que els pares ho especifiquin en el testament o escriptura pública, i el jutge ho consideri oportú. També en testament o escriptura pública els pares poden nominar diversos tutors per ordre de preferència, i així preveure que durant l'exercici de la tutela puguin faltar, o que per algun motiu algun d'aquests no pugui exercir el càrrec.

16 Es pot deixar dit de manera expressa qui no es vol que sigui tutor?

Sí, mitjançant el testament o escriptura pública.

17 Pot començar la tutela abans que morin els pares?

Sí. En determinades circumstàncies i sempre que el jutge ho autoritzi.

18 Quan es fa efectiva la tutela?

Quan la persona o entitat tutelar designada accepti el càrrec de tutor davant del jutge corresponent.

19 Tutelar vol dir viure també amb la persona?

No. És indiferent que tutor i tutelat convisquin per poder exercir el càrrec amb qualitat.

20 Què és la pretutela?

És la relació que s'estableix entre la família i l'entitat tutelar, un cop els pares han decidit que en un futur l'entitat sigui el tutor del seu fill –tant si ho han designat en el testament o escriptura pública com a primera opció o amb caràcter subsidiari. Aquest vincle promou el coneixement mutu de manera que, arribat el moment d'assumir la tutela per l'entitat, ja hi ha un coneixement previ entre l'entitat tutelar i la persona a tutelar.

21 L'exercici de la tutela està controlat o vigilat per algú?

Sí. La llei estableix mesures de vigilància i control.

El tutor ha d'informar anualment de la situació personal i patrimonial del tutelat, i demostrar una bona gestió i administració dels seus béns, així com una correcta atenció personal.

22 El tutor pot cobrar?

Sí, sempre que ho autoritzi el jutge.

23 El tutor és per sempre?

L'exercici del càrrec de tutor dura mentre la persona és incapaç. Qualsevol persona pot, davant d'un jutge i per causes justificades, renunciar al càrrec de tutor.

24 El tutor hereta sempre del tutelat?

No, el tutor hereta només si els pares ho han especificat en el testament.

25 Què passa amb els béns de la persona tutelada quan mor?

Els pares poden testar en nom del fill incapacitat. En cas de no fer-ho, queda regulat pel Codi de Successions.

Diferència entre potestat parental i tutela

26 Quan parlem de potestat parental prorrogada o rehabilitada?

Quan la persona té més de 18 anys, està incapacitada judicialment i els pares en són els representants.

En canvi, parlem de tutela quan la representació recau en una altra persona o entitat tutelar.

Entitats Tutelars

27 Què són les entitats tutelars?

Són persones jurídiques (fundacions, associacions...) que reuneixen els requisits establerts per la legislació vigent i no tenen ànim de lucre.

Tenen com a finalitat la protecció, la cura i la defensa de les persones legalment incapacitades, per assegurar-les-hi una bona qualitat de vida i eliminar així l'angoixa dels pares sobre el futur dels seus fills.

28 Què fan en relació a la persona tutelada?

Vetllar pel tutelat i cercar-li els recursos que li permetin viure amb una bona qualitat de vida.

29 Si la tutela la té una entitat, la família (germans, cosins, oncles...) perd el contacte amb la persona?

L'entitat tutelar, sempre que sigui positiu per al tutelat, procura no trencar els lligams familiars i facilita el contacte i les visites amb els familiars o persones del seu entorn.

30 Quins serveis ofereixen a les famílies?

- > Informació sobre el funcionament del servei de tutela a l'entitat.
- > Orientació i/o tramitació dels processos d'incapacitació a pares i familiars.
- > Informació sobre qualsevol qüestió general i/o concreta de serveis, ajudes, recursos, etc. relacionats amb el sector.
- > Assessorament per a la tramitació de testaments o qualsevol altre acte notarial relacionat.
- > Assessorament als tutors per a la presentació de documentació al jutge.
- > Suport als tutors en qualsevol altre aspecte que els sigui necessari en l'exercici de les seves funcions.

30 preguntes i respostes sobre la tutela

Incapacitació, tutela, testament, curatela, patrimoni, tutors, administració de béns, procediment judicial... Són conceptes essencials per preveure el millor futur possible per a les persones amb discapacitat intel·lectual. Aquest document, elaborat per Dincat, és una eina de consulta sobre els dubtes més habituals que plantegen les famílies i els professionals vinculats a l'àmbit de la discapacitat. Esperem que us resulti útil.

dincat

Discapacitat intel·lectual Catalunya
Membre de FEAPS

info@dincat.cat
www.dincat.cat

Joan Güell 90-92
08028 Barcelona
T 93 490 16 88
F 93 490 96 39

Futuro

1 ¿Por qué es importante prever el futuro de las personas con discapacidad intelectual?

Para evitar posibles situaciones de desamparo o indefensión de la persona y asegurarle una protección cuando los padres ya no puedan hacerse cargo de ella.

Incapacitación Incapacitar es proteger, cuidar, defender... a las personas

2 ¿Qué es la incapacidad judicial de una persona?

Es un proceso judicial que mediante una sentencia reconoce que la persona no tiene la capacidad para autogobernarse. La sentencia determina la extensión y los límites de la incapacidad. La incapacidad debe entenderse en sentido positivo.

3 ¿Cuándo conviene plantear la incapacidad de la persona?

Cuando la falta de capacidad le impide tener cuidado de sí misma y de sus bienes.

4 ¿La incapacidad es siempre total?

No. La sentencia puede especificar en qué actos la persona es incapaz. Puede ser total o parcial.

5 ¿Qué es la curatela?

Es una incapacidad parcial para determinados actos. El curador, a diferencia del tutor, no sustituye totalmente la capacidad de la persona, sino que la complementa. El curador sólo interviene en los actos que especifica la sentencia o en aquellos que marque la ley.

6 ¿Es para siempre?

No. Si las causas que motivaron la incapacidad varían, se puede revisar.

7 ¿Se pierden derechos?

No. La incapacidad no supone necesariamente la pérdida de derechos de la persona: puede ser propietario, recibir una pensión, puede vender y comprar... Pero necesitará la asistencia de quién le representa.

8 ¿Es lo mismo el certificado de disminución que la incapacidad judicial?

No. El certificado de disminución es un documento administrativo que permite acceder a distintos recursos.

9 ¿Es lo mismo que la incapacidad laboral?

No. Una persona incapacitada puede trabajar.

10 ¿Qué hay que hacer para iniciar la incapacidad judicial?

Al ser un procedimiento judicial, hay que hacerlo a través de un abogado o de los profesionales adecuados. El proceso finaliza con una sentencia del juez.

11 ¿Quién puede iniciar el proceso?

En el contexto familiar, pueden promover el proceso para la incapacidad el cónyuge, los padres, los hijos y los hermanos. También puede hacerlo el ministerio fiscal. Cualquier persona puede poner en conocimiento del ministerio fiscal la existencia de un presunto incapaz.

Tutela Tutelar no significa convivir. Significa representar a la persona y buscar su máximo bienestar posible.

12 ¿Cuándo es necesaria la tutela?

Cuando la persona ya está incapacitada y los padres no están o no pueden ejercer de forma adecuada sus funciones.

13 ¿Qué es la tutela?

Velar y representar a la persona menor de edad o declarada judicialmente incapaz. Las funciones del tutor son asegurar la protección de la persona, administrar y guardar sus bienes y, en general, velar para que tenga una buena calidad de vida.

14 ¿Quién puede ser tutor?

Cualquier persona o entidad designada por los padres en testamento o escritura pública. En caso de no existir testamento o escritura pública, el juez será el encargado de designar al tutor.

15 ¿Puede recaer la tutela en distintas personas?

Sí, siempre y cuando los padres lo especifiquen en el testamento o escritura pública, y el juez lo estime oportuno. También en testamento o escritura pública los padres pueden nominar varios tutores por orden de preferencia, y así prever que durante el ejercicio de la tutela puedan faltar o que por algún motivo alguno de ellos no pueda ejercer el cargo.

16 ¿Se puede dejar dicho expresamente quién no se quiere como tutor?

Sí, a través del testamento o escritura pública.

17 ¿Puede empezar la tutela antes de que mueran los padres?

Sí. En ciertas circunstancias y siempre con la autorización del juez.

18 ¿Cuándo se hace efectiva la tutela?

Cuando la persona o entidad tutelar designada acepte el cargo de tutor ante el juez correspondiente.

19 ¿Tutelar significa vivir con la persona?

No. Es indiferente que tutor y tutelado convivan para poder ejercer el cargo con calidad.

20 ¿Qué es la pretutela?

Es la relación que se establece entre la familia y la entidad tutelar, una vez los padres han decidido que en un futuro la entidad sea el tutor de su hijo –tanto si lo han designado en el testamento o escritura pública como primera opción o con carácter subsidiario. Este vínculo promueve el conocimiento mutuo de forma que, llegado el momento de asumir la tutela por la entidad, ya exista un conocimiento previo entre la entidad tutelar y la persona a tutelar.

21 El ejercicio de la tutela, ¿está controlado o vigilado por alguien?

Sí. La ley establece medidas de vigilancia y control. El tutor tiene que informar anualmente de la situación personal y patrimonial del tutelado y demostrar una buena gestión y administración de sus bienes, así como una correcta atención personal.

22 ¿El tutor puede cobrar?

Sí, si el juez lo autoriza.

23 ¿El tutor es para siempre?

El ejercicio del cargo de tutor dura mientras la persona es incapaz. Cualquier persona puede, ante un juez y por causas justificadas, renunciar al cargo de tutor.

24 ¿El tutor hereda siempre del tutelado?

No. El tutor hereda sólo si los padres así lo han especificado en el testamento.

25 ¿Qué pasa con los bienes de la persona tutelada cuando muere?

Los padres pueden testar en nombre del hijo incapacitado. En caso de no hacerse así, queda regulado por el Código de Sucesiones.

Diferencia entre potestad parental y tutela

26 ¿Cuándo hablamos de potestad parental prorrogada o rehabilitada?

Cuando la persona tiene más de 18 años, está incapacitada judicialmente y los padres son sus representantes. En cambio, hablamos de tutela cuando la representación recae en otra persona o entidad tutelar.

Entidades Tutelares

27 ¿Qué son las entidades tutelares?

Son personas jurídicas (fundaciones, asociaciones,...) que reúnen los requisitos establecidos por la legislación vigente y no tienen afán de lucro. Tienen como finalidad la protección, el cuidado y la defensa de las personas legalmente incapacitadas, para asegurarles una buena calidad de vida y eliminar así la angustia de los padres sobre el futuro de sus hijos.

28 ¿Qué hacen en relación a la persona tutelada?

Cuidar del tutelado y buscarle los recursos que le permitan vivir con una buena calidad de vida.

29 Si una entidad tiene la tutela, ¿la familia (hermanos, primos, tíos,...) pierden contacto con la persona?

La entidad tutelar, siempre que sea positivo para el tutelado, intenta no romper los vínculos familiares y facilita el contacto y las visitas con familiares o personas de su entorno.

30 ¿Qué servicios ofrecen a las familias?

- > Información sobre el funcionamiento del servicio de tutela en la entidad.
- > Orientación y/o tramitación de los procesos de incapacidad a padres y familiares.
- > Información sobre cualquier aspecto general y/o concreto de servicios, ayudas, recursos, etc. relacionado con el sector.
- > Asesoramiento para la tramitación de testamentos o de cualquier otro acto notarial relacionado.
- > Asesoramiento a los tutores para la presentación de documentación al juez.
- > Apoyo a los tutores en cualquier otro aspecto que sea necesario durante el ejercicio de sus funciones.

30 preguntas y respuestas sobre la tutela

Incapacitación, tutela, testamento, curatela, patrimonio, tutores, administración de bienes, procedimiento judicial... Son conceptos esenciales para prever el mejor futuro posible para las personas con discapacidad intelectual. Este documento, elaborado por Dincat, es una herramienta de consulta sobre las dudas más habituales que plantean las familias y los profesionales vinculados al ámbito de la discapacidad. Esperamos que os resulte útil.

dincat

Discapacidad intelectual Catalunya
Miembro de FEAPS

info@dincat.cat
www.dincat.cat

Joan Güell 90-92
08028 Barcelona
T 93 490 16 88
F 93 490 96 39

Futur

1 Per què és important preveure el futur de les persones amb discapacitat intel·lectual?

Per evitar possibles situacions de desemparament o indefensió de la persona i assegurar-li una protecció quan els pares ja no se'n puguin fer càrrec.

Incapacitació

Incapacitar és protegir, vetllar, defensar... les persones

2 Que és la incapacitació judicial d'una persona?

És un procés judicial que mitjançant una sentència reconeix que la persona no té la capacitat per autogovernar-se. La sentència determina l'extensió i els límits de la incapacitat. La incapacitació cal entendre-la en sentit positiu.

3 Quan convé plantejar la incapacitació de la persona?

Quan la manca de capacitat li impedeixi tenir cura d'ell mateix i dels seus béns.

4 La incapacitació és sempre total?

No. La sentència pot especificar en quins actes la persona és incapaç. Pot ser total o parcial.

5 Què és la curatela?

És una incapacitació parcial per a determinats actes. El curador, a diferència del tutor, no substitueix totalment la capacitat de la persona, sinó que la complementa. El curador només intervé en els actes que especifica la sentència o en aquells que marqui la llei.

6 És per sempre?

No. Si les causes que van motivar la incapacitació varien, es pot revisar.

7 Es perden drets?

No. La incapacitació no suposa necessàriament la pèrdua de drets de la persona: pot ser propietari, rebre una pensió, pot vendre i comprar... Però necessitarà l'assistència de qui el representi.

8 És el mateix el certificat de disminució que la incapacitació judicial?

No. El certificat de disminució és un document administratiu que permet accedir a diferents recursos.

9 És el mateix que la incapacitat laboral?

No. Una persona incapacitada pot treballar.

10 Què s'ha de fer per iniciar la incapacitació judicial?

En ser un procediment judicial, s'ha de fer a través d'un advocat o dels professionals adients. El procés finalitza amb una sentència del jutge.

11 Qui pot iniciar el procés?

En el context familiar, poden promoure el procés per a la incapacitació el cònjuge, pares, fills i germans. També pot iniciar el procés el ministeri fiscal. Qualsevol persona pot posar en coneixement del ministeri fiscal l'existència d'un presumpte incapaç.

Tutela

Tutelar no vol dir conviure.

Vol dir representar la persona i procurar-li el màxim benestar possible

12 Quan es fa necessària la tutela?

Quan la persona ja està incapacitada i els pares no hi són o no poden exercir de forma adequada les seves funcions.

13 Què és la tutela?

Vetllar i representar la persona menor d'edat o declarada judicialment incapaç. El tutor té com a funcions assegurar la protecció de la persona, administrar i guardar els seus béns i, en general, vetllar perquè tingui una bona qualitat de vida.

14 Qui pot ser tutor?

Tota persona o entitat designada pels pares en testament o escriptura pública. En cas de no haver fet testament o escriptura pública, serà el jutge l'encarregat de designar el tutor.

15 Pot recaure la tutela en diferents persones?

Sí, sempre que els pares ho especifiquin en el testament o escriptura pública, i el jutge ho consideri oportú. També en testament o escriptura pública els pares poden nominar diversos tutors per ordre de preferència, i així preveure que durant l'exercici de la tutela puguin faltar, o que per algun motiu algun d'aquests no pugui exercir el càrrec.

16 Es pot deixar dit de manera expressa qui no es vol que sigui tutor?

Sí, mitjançant el testament o escriptura pública.

17 Pot començar la tutela abans que morin els pares?

Sí. En determinades circumstàncies i sempre que el jutge ho autoritzi.

18 Quan es fa efectiva la tutela?

Quan la persona o entitat tutelar designada accepti el càrrec de tutor davant del jutge corresponent.

19 Tutelar vol dir viure també amb la persona?

No. És indiferent que tutor i tutelat convisquin per poder exercir el càrrec amb qualitat.

20 Què és la pretutela?

És la relació que s'estableix entre la família i l'entitat tutelar, un cop els pares han decidit que en un futur l'entitat sigui el tutor del seu fill –tant si ho han designat en el testament o escriptura pública com a primera opció o amb caràcter subsidiari. Aquest vincle promou el coneixement mutu de manera que, arribat el moment d'assumir la tutela per l'entitat, ja hi ha un coneixement previ entre l'entitat tutelar i la persona a tutelar.

21 L'exercici de la tutela està controlat o vigilat per algú?

Sí. La llei estableix mesures de vigilància i control.

El tutor ha d'informar anualment de la situació personal i patrimonial del tutelat, i demostrar una bona gestió i administració dels seus béns, així com una correcta atenció personal.

22 El tutor pot cobrar?

Sí, sempre que ho autoritzi el jutge.

23 El tutor és per sempre?

L'exercici del càrrec de tutor dura mentre la persona és incapaç. Qualsevol persona pot, davant d'un jutge i per causes justificades, renunciar al càrrec de tutor.

24 El tutor hereta sempre del tutelat?

No, el tutor hereta només si els pares ho han especificat en el testament.

25 Què passa amb els béns de la persona tutelada quan mor?

Els pares poden testar en nom del fill incapacitat. En cas de no fer-ho, queda regulat pel Codi de Successions.

Diferència entre potestat parental i tutela

26 Quan parlem de potestat parental prorrogada o rehabilitada?

Quan la persona té més de 18 anys, està incapacitada judicialment i els pares en són els representants.

En canvi, parlem de tutela quan la representació recau en una altra persona o entitat tutelar.

Entitats Tutelars

27 Què són les entitats tutelars?

Són persones jurídiques (fundacions, associacions...) que reuneixen els requisits establerts per la legislació vigent i no tenen ànim de lucre.

Tenen com a finalitat la protecció, la cura i la defensa de les persones legalment incapacitades, per assegurar-les-hi una bona qualitat de vida i eliminar així l'angoixa dels pares sobre el futur dels seus fills.

28 Què fan en relació a la persona tutelada?

Vetllar pel tutelat i cercar-li els recursos que li permetin viure amb una bona qualitat de vida.

29 Si la tutela la té una entitat, la família (germans, cosins, oncles...) perd el contacte amb la persona?

L'entitat tutelar, sempre que sigui positiu per al tutelat, procura no trencar els lligams familiars i facilita el contacte i les visites amb els familiars o persones del seu entorn.

30 Quins serveis ofereixen a les famílies?

- > Informació sobre el funcionament del servei de tutela a l'entitat.
- > Orientació i/o tramitació dels processos d'incapacitació a pares i familiars.
- > Informació sobre qualsevol qüestió general i/o concreta de serveis, ajudes, recursos, etc. relacionats amb el sector.
- > Assessorament per a la tramitació de testaments o qualsevol altre acte notarial relacionat.
- > Assessorament als tutors per a la presentació de documentació al jutge.
- > Suport als tutors en qualsevol altre aspecte que els sigui necessari en l'exercici de les seves funcions.

30 preguntes i respostes sobre la tutela

Incapacitació, tutela, testament, curatela, patrimoni, tutors, administració de béns, procediment judicial... Són conceptes essencials per preveure el millor futur possible per a les persones amb discapacitat intel·lectual. Aquest document, elaborat per Dincat, és una eina de consulta sobre els dubtes més habituals que plantegen les famílies i els professionals vinculats a l'àmbit de la discapacitat. Esperem que us resulti útil.

dincat

Discapacitat intel·lectual Catalunya
Membre de FEAPS

info@dincat.cat
www.dincat.cat

Joan Güell 90-92
08028 Barcelona
T 93 490 16 88
F 93 490 96 39